

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirč, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inerat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 1. V Ljubljani, 15. januarija 1891. Leto VIII.

Obseg: Skrbite za biko. — Kako bode z našo govedorejo poslej. — Setev je pred durmi. — Stara matica v panji. — Ražne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Skrbite za biko!

Na drugem mestu v članku „Kako bode z našo govedorejo poslej“ govorimo o zakonu za povzdigo živinoreje, ki

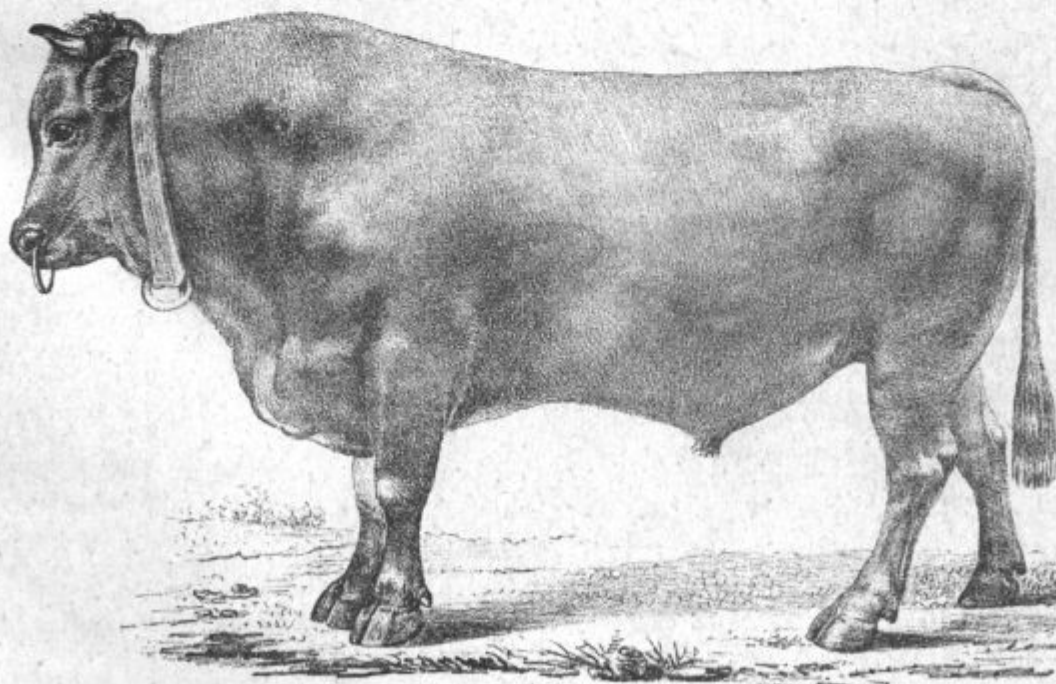
se bode pričel to leto izvajati. Kaj pa prav za prav zahteva ta zakon?

Prav kratko povedano: nič drugega nego to, da bode posedaj moral v vsaki občini biti za vsakih 100 krav najmanj en bik, pa ne tak, kakoršen si bode, ampak za pleme sposoben, t. j.

tak, ki ga bode posebna komisija morala za to potrditi ali licencevati, kakor je to v navadi uže mnogo let pri žrebcih.

Prvi nasledek te postave bode, da bo pri nas mankalo zelo veliko bikov, in sicer po površnem računu najmanj 500. Ako bodo naše občine na enkrat potrebovale toliko bikov, ne bode jih lahko dobiti, in sila dragi bodo. Zaradi tega

opozarjamo naše gospodarje, da prav precej začno misliti na to in si takoj priskerbe zadostno število sposobnih bikov. Kolikor dlje bodo odlasali, toliko več jih bodo biki stali. Biki pa morajo biti za pleme sposobni, drugače jih komisija ne bo potrdila. Za Gorenjsko se bodo potrdili samo cikasti (t. j. rdečelisasti), za Notranjsko in Dolenjsko pa samo jedno-

Podoba 1.

barvni sivi ali rjavi biki. Podoba 1. nam kaže bika, čigar vnanjost je pravilna. Dober bik naj ima široke prsi, okrogel život, rebra daleč razmaknena, križ širok, rep dolg in tenak, kožo mehko in voljno, dlako fino in svetlo, ne pretežek kostnjak, okrogla stegna in bode naj krotek.

Noben bik se ne bode poprej za pleme pripustil, dokler ne bode poldrugo leto star. Biki delajo najlepša teleta od 2. do 5. leta, žal da so naši biki v tretjem letu večinoma uže pri mesarji. Ako bi naši ljudje znali z biki pravilno ravnati, prav jih krmiti, primerno za delo rabiti, lahko bi jih do petega leta imeli za pleme. O tem hočemo še večkrat pisati.

Naši živinorejci bi se tudi morali privaditi, da bi vsakemu biku brez razločka devali obroček v nos. No sila jih bode gotovo privadila. Kdor ne bode imel bika z obročkom, ta bode imel dovolj sitnobe, ko ga bode moral k licencevanju gnati. Kmetijska družba se je sedaj trdno namenila, svoje bike le z obročki oddajati, in prišlo bode tudi do tega, da se bodo premovali le biki z obročki. Če ima bik obroček, ki se na konec kake palice pripne, vsak otrok ga lahko vodi. Ako hočemo bika dolgo časa vzdržati za pleme, ne pomaga nič drugega da se ne odebeli in da ostane krepek, nego ž njim po malem delati na pr. vodo, ali zeleno krmo, gnojnico i. t. d. voziti, branati ali pa ga na sprehod voditi. Bik se mora vsak dan najmanj pol ure zunaj dobro pregibati. To je pa vse mogoče zvršiti le tedaj, kadar ima bik obroček v nosu. Tak bik, ki mnogokrat pride iz hleva, je pa tudi dosti manj divji, ob enem pa laži in krepkejši. Loj na plemenem biku ne velja, ampak trdo meso!

Kako bode z našo govedorejo poslej.

Za govedorejo na Kranjskem bode letošnje leto zelo pomenljivo, ker smo prepričani, da se prične sedaj silno napredovanje v tej panogi kmetijstva, in sicer zaradi zakona o povzdigi živinoreje, ki se bode sedaj pričel zvrševati.

Za govedorejo so na Kranjskem zelo ugodne razmere; imamo mnogo travnikov, pašnikov in planin, razen tega pa ima naše ljudstvo veliko veselja in razuma za živinorejo. V zadnjih letih smo v tej panogi uže prav zelo napredovali, le ena ovira je bila povsod, ki ni dala živinoreji se razviti, in to je pomankanje bikov. Naši gospodarji dobro vedo, da je zadostno število dobrih bikov neobhodno potrebnih, in vsaj na Gorenjskem nam je znano, da ni zaradi nevednosti premalo dobrih bikov, ampak samo zato, ker se z bikom nihče ali malo kedo rad ukvarja. Slišali smo na Gorenjskem za odgovor na prigovarjanje, naj si več bikov omislijo, od dobrega gospodarja to-le: Dobro vem, kaj je vreden dober bik, imam tudi veliko škode, ker mi vsled slabih bikov ostane toliko krav jalovih, ali mi pa skote slaba teleta, a zato vender sam nočem imeti bika, raje plačam od vsake krave petak junčevine. Z novo postavo bode pa županstvo prisiljeno skrbeti za zadostno število bikov, s tem bode izginila velika ovira napredku živinoreje, in če bode tudi postava ob začetku delala marsikaj težkoč in ovir, kmalu se bode poznal blagodejen njen vpliv, in le čudili se bodemo, zakaj se je s pozno vpeljavo tega zakona toliko zamudilo.

Kakor smo gori rekli, zakon se bode letos pričel izvajati. Uže lansko leto smo ga priobčili v našem listu tukaj prijavljamo njega zvršilno naredbo v glavnih potezah.

1.) Županstvo mora meseca januarija vsakega leta naznaniti okrajnemu glavarstvu, koliko je v občini plemenih krav in junic ter za pleme sposobnih (poldrugoletnih) bikov.

2.) Okrajno glavarstvo določi število potrebnih bikov v občini, t. j. za vsakih 100 krav enega bika, ter naroči županstvom skrbeti, da je zadostno število.

3.) Vsi imetelji bikov morajo do konca meseca februarja zglasti svoje plemenjake za licencevanje. Mlajši nego poldrugo leto ne sme biti noben bik, ki se pred komisijo pripelje.

4.) Bike je zglasti pri županstvu.

5.) Okrajno glavarstvo določi potem po dogovoru z deželnim odborom, kje in kedaj bode v času od 15. aprila do 15. maja komisija bike pregledavala.

6.) Komisija glasuje z večino glasov. Član komisije ne sme glasovati, če tudi sam zglasti svojega bika za licencevanje.

7.) Da je bil bik licencevan, potrdi komisija s posebnim listom. Licencevanega bika prihodnje leto ni pripeljati pred komisijo, razen kadar je imetelj posebno pozvan.

8.) Komisija mora sestaviti zapisnik ter vanj zapisati tudi vse, kar se je zapazilo glede pospeševanja živinoreje. Prepisek tega zapisnika je poslati v osmih dneh deželnemu odboru in c. kr. kmetijski družbi kranjski.

9.) Stroške licencevanja je pravično in primerno razdeliti med živinorejce celega okraja.

10.) Junčevino za občinske bike določi občinski zbor, za zasebne bike, pa imetelj.

11.) Pri zvršitvi postave potrebne tiskovine založi deželni odbor, kjer jih je kupiti.

12.) Župan mora nadzirati licencevane bike glede njih porabe in zdravja na podstavi zakona.

13.) Če občina izgubi na en ali drug način enega bika, mora to precej naznaniti glavarstvu ter skrbeti za drugega bika.

14.) Teleta, stara manj nego 4 tedne, ne smejo se klati.

15.) Glavarstvo mora skrbeti, da se novi hlevi primerno zidajo.

Iz teh kratkih črtic lahko vsak posname, kaj zahteva zakon od občine, oziroma od živinorejcev, zato naj za časa, t. j. prav precej skrbe, da zakonu zadoste, in sicer zato, da ne bodo imeli sitnob in pa zarad svoje koristi.

Setev je pred durmi.

Setev je pred durmi, seveda za pridnega in umnega gospodarja, za starokopitneža je pa še četrto leta časa. Kakšen pa je glede setve razloček med umnim gospodarjem in starokopitnim? Razloček je velik, zato je pa tudi odgovor obširen.

Starokopitni gospodar pred sv. Matijo še misli ne na seme, katero bode pomladi sejati, a umni gospodar si priskrbi dobrega semena vže po zimi. Prvi vseje tisto žito ki mu je v žitnici od lanskega pridelka ostalo na dnu, ter ne gleda prav nič na to, ali je seme lepo in težko, ali je čisto in ali mu da dovolj pridelka; umni gospodar odbere pa za seme najlepše in najteže zrnje, očisti je s strojem, ali pa izbere po zimi, ko ni drugega dela zrno do zrna. Umni gospodar seme večkrat premeni t. j. dobi ga iz drugega kraja, ker tuje seme nekaj let bolje rodi nego privajeno domače. Starokopitnež obdela njivo površno in jo poseje s slabim semenom, umni gospodar pa zvrši vsa dela prav skrbno in namoči poprej

seme v raztopljenim bakrenem vitriolu, da prepreči snetivost.

Starokopitni gospodar mora na svojo njivo kmalu poslati plevce ki mu z velikimi stroški rujejo plevel iz redkega in snetivega žita, umni gospodar se pa veseli dobro zarasle in brezplevelne njive, ker on je uže po zimi skrbel, da ni sejal plevla.

Kakšen je pa razloček med starokopitnežom in umnim gospodarjem glede žetve? Razloček je velik, a odgovor kratek: Prvi pridelal malo slabega žita, drugi pa veliko najlepšega zrnja, ki mu ga mlinarji radi drago plačajo.

Vzlic temu je pa imel prvi še veliko več stroškov, ker po zimi dobro seme odbrati je ceneje nego po leti zapleveljeno njivo pleti.

A tudi v življenju je med obema razloček: Starokopitnež zabavlja če nove čase, slabe letine i. t. d., gre k oderuhu po denarja na posodo in slednjič pri takem gospodarstvu in pri sedanjih dragih časih mora priti na boben, umni gospodar pa vidi, da je z veliko pridnostjo in umnostjo lahko prebiti sedanje čase, gre po denarja, ako ga uže potrebuje, v hranilnico, kjer ga dobi za nizke obresti, in skuša z obrestmi vred vsako leto malo vrniti, ker on kot umen gospodar vsako leto vender nekaj pri živini prigospodari, ker vidi, da žito sicer mora sejati, a da je boljša živinoreja.

Torej gospodarji! setev je pred durmi, in kakeršna setev, takšna bode žetev. Še je čas! Izberite ali omislite si za seme najboljšo in najtežo zrnje, očistite je in imejte je pripravljeno za setev, kajti med odlašanjem vas lahko čas prihiti, in prihodnjo pomlad bodete morali umno postopanje zopet za leto dni odložiti. V krajih koder žito rado postane snetivo, morate je pred setvijo nekaj ur močiti v vodi, v kateri je raztopljena bakrena galica, in potem je posušiti. To prav gotovo pomaga. Ako bodete zraven tega na svojih njivah razne rastline pravilno vrstili, njive dobro obdelali ter jih pognojili z dobrim predelanim gnojem, gotovo ne bode med žitom plevla, prihranili si bodete veliko stroškov, a pridelali še enkrat več, in dobra letina je gotova, ker Bog pomaga le pridnim.

Stara matica v panji.

Nekega dne pride k meni moj čebelar ter mi zatoži, da je prvi roj matico zapravlil. Pri prvi priliki ga grem pogledat. Pogledam najpred, kako léta; pa dalje ko ga gledam, bolj se mi je zdelo, da ni brez matice. Naj mi je čebelar še tako zatrjeval, da je gotovo nima, ostal sem neveren Tomaž. Vzameva ga iz čebelnjaka ter deneva na stol. Snameva pokrov ter začneva sat za satom pregledavati. Zalege ni nikjer nobene poštene, le tū pa tam kak zalepljen piskerc, pa morebiti jih ni bilo čez petnajst čebelnih. Na nekem satu najdem matično zibelko bolj male velikosti, vse drugo pa je bila tako imenovana grbasta ali grčasta zalega, iz katere se izležejo le mali troti. Matice le iščeva, pa nikjer je ni. Moj čebelar se je že skrivaj malo muzal ter ponosen bil, da vender kaj vé. Res sem že mislil nehati. Pa sem si spet mislil, če sem že večino satovja preložil, bom še malo število ostalih. In glej, na predzadnjem satu najdem matico lepo in veliko, kakor je vsaka navadna. Kaj je torej bilo storiti? Ker je bil prvi roj in sem tiste čebele šele pred letom dobil, nisem mogel vedeti, koliko je matica stara; kar je pri meni rojenih, seveda vsaki hranim rojstni list. Ker je bila očividno prestara, ujamem jo in odstranim. Trotovno zalego sem obglavil, panj zaprl ter ga v čebelnjak postavil. Moj čebelar je spet zmajeval ter rekel,

da najboljšo bi bilo, panju z zalego pomagati. Malo da mu nisem pritrdil, ali daljna poskušnja me je pa vender le mikala. Zato pustim panj pri miru ves teden. Čez teden dni ga zopet odprem ter sat za satom pregledujem. Matico res najdem, ali od zalege ni bilo ne sledū ne tirū. Čebel seveda je bilo čedalje manj, in spet čebelar svetuje pridejati mu kak sat z zalego. Jaz ne storim tako, ampak dam panju še teden odloga, da se poboljša. Čez teden dni pridem ter najdem matico oplojeno in zalego v satovji v najlepšem redu. Upam da bode panj kmalu okreval.

Kaj je torej bilo? Kaj drugega, nego matica je bila prestara, oplodilno seme ji je pošlo, torej ni mogla drugega, nego neoplojena jajčeca zalegati, in od tod grbasta zalega. Da ni bila kaka mlada neoplojena kazala je podoba njena, še bolj pa tisto malo število celic, v katere je bila še oplojena zalega zaležana in matična zibelka. Mnogokrat sem že o tem bral, pa tako se sam prepričati, nisem še imel prilike. S. Č.

Razne reči.

— **Kedaj rezati trte?** V Francoskih kmetijskih listih čitamo, da so tamošnji vinogradarji izkusili, da rode trte, katere so pozno, to je koncem meseca aprila obrezane, manjše grozde in drobneje jagode nego one, ki so bile obrezane uže ješeni, ter da tako grozdje tudi pozneje zori.

— **Slepota pri konjih.** Marsikdo je uže opazil, da med vsemi domačimi živalmi je konj najbolj podvržen očesnim boleznim ter pogostokrat oslepi. Najnavadnejši vzrok tem boleznim je pa slab, pokvarjen zrak v hlevih. Namesto zdravega, svežega zraka nahajamo čestokrat po konjskih hlevih močan, pekoč dim, ki je tem bolj sprijen in škodljiv, čim nižje so hlevi in čim bolj pomankuje po njih svetlobe, dobrega prevetrila (ventilacije) in čistote. Konjskemu hlevu je treba narediti okna od zgoraj tako, da imajo konji proti njim obrnena glave. Vedno pa morajo konjski hlevi biti dobro razsvetljeni, kajti konj ne ljubi temote, kakor na pr. prasiči, ki jim pripravljajo umetno temoto, ampak svetel, prijazen hlev. Lahko je odpraviti pekoči duh, ki očem toliko škoduje, ako hlev primerno prevetravaš ter skrbiš za dobra in trdna tla, ki ne srkajo v se sealnice, ampak sproti odteka moča. Treba je tudi hlev imeti čeden in čist. Polovica slepih konj si je nakopala slepota v slabih hlevih.

— **Kravam prav zelo olajšaš otelitev,** ako jim uže tri tedne poprej dajš vsak dan po nekaj kuhanega lanenega semena. To se je izkazalo prav izvrstno. Taka krava se po otelitvi tudi laže in hitreje iztrebi.

Vprašanja in odgovori.

(Prvi smo uvedli med Slovenci „vprašanja in odgovore“ v predale svojega lista ter s tem gotovo pravo pogodili, kajti od vseh strani nam prihajajo priznanja, katera zatrjujejo, da je ta oddelek našega lista najbolj poučen in najzanimivejši. To je pa tudi naravno, ker urednik z odgovorom na vprašanje, ki mu doide od katerega čitatelja, spiše članek, ki ima neposredno vrednost za vprašalca in za mnogo drugih, ki imajo z njim enake težnje. Zategadelj bodemo tudi v bodoče skrbno gojili ta predel našega lista, gg. čitatelje pa prosimo obilih vprašanj, na katera bodemo radi z veseljem in vestno odgovarjali. Naravno je pa, da urednik ob vseh svojih pripomočkih ne more vsega vedeti, zato bodemo kakor doslej tudi poslej radi vzprejemali odgovore od čitateljev, ki bodo naše odgovore popolnjevali. Nikogar naj ne straši misel, da ne zna vprašanja ali odgovora pravilno spisati, dopis za tisek prirediti, to

bode nača skrb. Kakor dosedaj tudi poslej ne bomo prijavljali celih imen vprašalcev, zahtevati pa vendar moramo, da se uredništvu vprašalec s celim imenom prijavi. Na vprašanja brez imen ne odgovarjamo.)

Vprašanje 1. Pri nas so pričeli ljudje sejati deteljo v mešičkih in trdijo, da boljše kali, če tudi ni vreme posebno ugodno. Trdijo pa tudi, da je v njivi, posejani z mešički, manj ali pa nič predenice, nego v njivah, posejanih z omlačeno deteljo. Ali je to res in zakaj, in ali je taka setev dobra? (J. L. v St. J. pri K.)

Odgovor: Res je vse to in tudi dobro za gospodarje, kakeršni so naši, ki to lahko zvrše, ker imajo majhna posestva in po zimi dovolj časa mešičke pripravljati. Detelja v mešičkih šele takrat vzkali, kadar je dovolj vlage, ki pripomore, da se mlada rastlina toliko okrepi, da ji poznejšnja suša ne škodi toliko. Deteljno seme brez mešičkov pa vzkali tudi ob manjši vlagi, in če potem kmalu pritisne suša, posuše se slabotne rastlinice hitreje. Čisto tako naravno je pa tudi, da ima deteljišče, zasejano z mešički, manj predenice, ker mešičke je treba z roko odbrati, in tako ne pride vmes prav nič ali pa nezmatno malo predeničnega semena, ki ga v mešičkih ni. Taka setev je torej prav dobra, ima le to napako, da je pripravljanje mešičkov zamudno, kar pa pri naših gospodarjih nič ne de, ker ne potrebujejo Bog vedi koliko semena in to delo lahko po zimi zvrše, ko ni drugega opravila. Priporočamo tako deteljno setev vsem tistim, ki niso v stanu kupiti zanesljivega čistega semena, ker se bodo s tem najbolj gotovo obvarovali toli nadležne in škodljive predenice. Da bi se vendar že naši ljudje spametovali ter opustili setev drobirja in smeti deteljnih, s katerimi zatrosijo na svoje njive ne le samo predenice, ampak polno drugega plevela.

Vprašanje 2. Kupil sem velik travnik, ki je zapuščan zelo, poln mahu ter ga je vredno le enkrat kositi. Kaj mi je storiti, da ga kmalu zboljšam? Ali mi ga priporočate nekoliko s travnim semenom posejati, ker je trava zelo redka? (S. L. v G. na Štajarskem.)

Odgovor: Vozite na svoj travnik gnojnico, kar je najboljše storiti, dokler je še sneg; če pa to ni sedaj mogoče, pa prav precej, kadar sneg skopni. Predno pa trava pomladi ozeleni, dobro prebranjate travnik po dolgem in po čez s travniško brano, če pa take nimate, pa z navadno. Brana poruže mah, raztrga rušine in razrahlja zemljo. Mah lahko posušite ter za nasteljo porabite. To delo se da tudi z železnimi grabljami opraviti, ali je zamudno in drago. Gotovo bode dobro, če travnik s travnim semenom posejete, ker na ta način prej dosežete uspeh, a če bodele travnik gnojili in ga vsako leto prebranjali, zgostila se bode trava sama ob sebi kmalu. Ko bi naši gospodarji tako delali, še enkrat več bi bili vredni njih travniki, in to skoraj brez stroškov, kajti gnojnica se jim sedaj brez koristi odtaka, na travnik pa jo lahko zvozijo ter ga pobranajo, ko na kmetiji ni še nobenega drugega dela za živino.

Vprašanje 3. Kam naj se obrnem, da dobim plemenskega bika dobre pasme, kakeršne deli kmetijska družba, koliko stoji tak bik in kakšni so pogoji? (J. Z. v Dr.)

Odgovor: Na ta odgovor Vam za sedaj ne moremo dati določenega odgovora, ker bode kmetijska družba vsled novega zakona za povzdigo živinoreje in vsled večje podpore, katero bode dobivala v prihodnje način prodaje plemenskih bikov spremenila. Vsakakor bo dobava bikov olajšana in skoraj gotovo tako urejena, da se bode družba najprej ozirala na družbene podružnice, na občine in na družabnike. Morda se bode tako uredilo, da bode bika šele takrat plačati, kadar ga bode gospodar mesarju prodal in sicer bode toliko manj plačati, kolikor dlje časa bode bik za pleme rabil. Kakor rečeno, gotovega Vam ne moremo poročati, zvedeli bodele pa gotovo še do pomladi, ker prej družba itako bikov ne kupi.

Vprašanje 4. Kaj mi je narediti s krompirjem, ki je zmrazil? Ali škoduje tak krompir ljudem, in kaj mi je narediti, da bode užiten? (J. P. v Z. na Štajarskem.)

Odgovor: Krompir, ki je zmrazil, rad kmalu zgrije, in sicer toliko hitreje, kolikor hitreje se odtaje in kolikor večja je toplota, v kateri se odtaje. Ako hočete krompir, ki je zmrazil, dolgo ohraniti, morate ga torej prav počasi odtajati, na pr. v vodi, ki je toliko mrzla, da ravno ne zmrzne. Skuhan zmrazil krompir ni zdravju škodljiv, pač pa je zelo sladak, ker se vsled zmrzlosti in potlejšnje odtalitve mnogo škroba (štirke) spremeni v sladkor. Temu se pa ne da odpomoči.

Vprašanje 5. Rad bi napravil v svojem vinogradu brajde, in sicer od železnega drata. Mejaši mi pa odsvetujejo ter trdijo, da rosa od železa škoduje trsu. Ali je to res? (J. Pr. v Z. na Štajarskem.)

Odgovor: To ni res, železni drat prav nič ne škoduje trti, saj je na tisoči hektarov vinogradov, ki imajo vse trte privezane na drat, a ne na kole, pa vendar izvrstno uspevajo. Pač Vam pa ne priporočamo rabiti navadnega železnega drata, ker Vam takega rja v par letih uniči. Kupite si raje pocinjenege, ker Vam trpi več nego dvajset let in je le za spoznanje draži.

Vprašanje 6. Zajci so mi naredili letos strašno škodo. Šel sem k najemniku lova, da bi jih dal več postreliti, ker on jih močno varuje in so se zato silno zaredili. Hotel sem se zaradi škode za lepo ž njim pobotati, a on mi odgovori: Ne dam nič, po novi postavi se škoda, narejena po divjačini, nič ne odškoduje. Prosim Vas razjasnila, ali je to res in kaj mi je storiti? (L. Z. v Dr. pri Ljubljani.)

Odgovor: Je res in ni res; škodo mora najemnik tudi še po novem zakonu povrniti, toda le z omejitvijo, ki je določena v §. 4. zakona z dne 19. maja l. 1889. o povračilu škod, storjenih po lovu in divjačini, ki veli: "... vendar ima (užitnik zemljišča) samo takrat pravico do povračila škode, katero naredi divjačina po sadnih, sočivnih ali umetnih vrtilih, po drevesnicah in na posamič stoječih drevesih, kadar ne dokaže, da je škoda vsled tega nastopila, ker je oškodovanec opustil tiste na dotičnem kraju navadne priprave, s katerimi dober gospodar take stvari navadno zavaruje." Ako ste drevje tako zavarovali, tedaj imate pravico do odškodnine, drugače pa ne. Letos je pa sneg visok, in gotovo se bode v mnogih krajih pripetilo, da bode zajec mlademu drevju vrhove in veje oglodal. Ker pa ni običajno in tudi ne gre vrha zavarovati, zatorej mora najemnik to škodo povrniti, naj si je bilo drevje zavarovano ali ne. Ako pa najemnik lova preveč goji divjačine, Vas pa varuje §. 5. zakona z dne 22. avg. l. 1889. o prepovedanem lovskem času, ki slove: "Na kvaro zemljedeljstva preobilno gojena divjačina se sme, ako bi po §. 11 lovskega patenta z dne 28. februarja 1786. l. to ukazala politična oblastva, primerno zmanjšati tudi o prepovedanem času."

Vprašanje 7. Pri nas je grajščina odstopila kmetom pašnik, katerega smo si pred desetimi leti razdelili, a pasemo pa vendar skupno. Jaz sicer svoje živine uže pet let ne pasem, redim jo skozi celo leto v hlevu. Imam sedaj željo, da bi svoj del užival sam, ker bi rad en del kosil, drugega pa pogozdil. Prosim svéta: Ali morem sosedom zabraniti pašo, ali je potrebno jo odkupiti; ali zadostuje, če jo pogozdim, in ali je z dotičnimi komisijami mnogo stroškov? (J. G. v K.)

Odgovor: V vseh teh rečeh nismo dovolj poučeni, morda nam kedo izmed naših čitateljev podrobno pové, kako je tako reč rešiti. Prosimo. Pogozditev zabrani pašo le tam, kjer je dotično mesto v katastru vpisano za gozd, ker je potem gozdna postava veljavna. Ako imajo sosedje pašno pravico, ne more se jim odvzeti, pač pa odkupiti ali zameniti. O tej reči Vam lahko da dobrih pojasnil gospod okrajni glavar. Sicer pa mora biti kaj pisanega, pod kakimi pogoji ste pred desetimi leti

pašnik deliti. Morda ni o skupni paši nič določenega v dotičnem pismu, in morebiti sosedje niti pravice nimajo pasti.

Vprašanje 8. Ali je vrh visokodebelnega drevja vsako leto obrezati in kedar? (J. L. v J.)

Odgovor: Vrh visokodebelnemu drevju se obrezuje le toliko časa, to je 3 do 4 leta, da dobi pravo obliko in krepke veje, potem se pa pusti, in se mu vsako leto le nepotrebni les iztrebi. Ako bodete visokodebelno drevo kar vedno obrezavali, gnalo bode v les, sadu pa ne bodete nikdar videli.

Vprašanje 9. Ali je dajati čebelam po zimi piti? Naši čebelarji trdijo, da ni potreba. (P. L. v D.)

Odgovor: Ogromna večina in to najbolj slovečih čebelarjev je odločno proti temu, da se daje čebelam po zimi piti. Kaj pa menijo gorenjski čebelarji o tem?

Vprašanje 10. Kako je ravnati z rezanicami ameriških trt iz drugih krajev, da se ne zatrosijo z njimi trtne uši. (G. L. v K.)

Odgovor: Uvažanje trt iz okuženih okrajev je postavno zabranjeno. Trte, ki so ali gotovo ali morebiti okužene, razkužijo se z žveplenim ogljikom.

Vprašanje 11. Imam pet let staro kobilo, katera nekaj časa sem težko sope. Bojim se, da ne postane nadušljiva. Kaj naj storim, da zabranim to bolezen? (R. S. v P. na Goriškem.)

Odgovor: Težkemu sopanju je lahko tudi kak drug vzrok, ne le naduha, zaradi tega dajte kobilo o pravem času pregledati živinozdravniku. Naduha je v obče neozdravna, zmanjšati ali preprečiti se pa da z lahko hrano, zlasti z zeleno krmo, korenjem i. t. d. Suhe krme naj žival dobiva malo in od časa do časa pa kako dristilo. Konju, ki je k naduhi nagnen, prija kaj dobro paša, in treba ga je presilnega dela, zlasti pa hitrega teka varovati. V novejšem času smatrajo proti naduhi arsenik (mišnico) za zelo uspešno sredstvo, a ž njim more in sme lečiti le živinozdravnik.

Vprašanje 12. Med lucerno hočem sejati travo, in sicer na njivo z dobro, trdno, debelo ter z ilovico pomešano zemljo. Katere trave naj sejem, koliko na oralo in kje dobim njih semena? (K. F. v B. na Primorskem.)

Odgovor: Na oralo njive sejte 15 funtov lucerne, 1 funt bele detelje, 12 funtov angleške pahovke, 8 funtov francoske pahovke, 1 funt svinjskega repa in 1 funt bibernelice. Semena dobite pri g. Andreji Lenarčiči na Vrhniki.

Vprašanje 13. Pri nas vsak čas kateri konj zbolí za smoliko, zato Vas prosim, poučite me v „Kmetovalci“, kaka bolezen je to in kako jo zdraviti. Ustregli bodete z odgovorom mnogim, ker je ta bolezen zelo razširjena. (D. M. v E.)

Odgovor: Smolika spada med groznične bolezni, ki nastanejo vsled prehlajenja, ter napada navadno 2 do 5 letne konje. Smolika je nalezljiva in, ker so skoraj vsi naši hlevi, posebno pa gostilniški okuženi po tej bolezni, zato jo dobi tudi skoraj vsak naš konj. Razen nalezljivosti provzročata to bolezen prehlajenje in hitra menjava toplote, in to zlasti, kadar mladi konj menjava zobe ali pa pride k drugemu gospodarju v druge razmere. Dokler ni smolika nevarna, ni rabiti zdravil, ampak počakati, da jo živina preboli, saj je nobena reč ne ustavi. Konja je imeti na toplem in dajati mu tečne in lahke krme. Bula v škarjah naj se sama predere, nikakor je pa ni rezati. Da se hitro predere, naveže se kaj takega na njo, kar drži toploto, in obveže z ovčjo kožuho. Ako pa smolika postaja vsled prehlajenja, mokrote, napačnih zdravil i. t. d. nevarnejša, poklicati treba nemudno živinozdravnika.

Vprašanje 14. Ali je gips res dober gnoj za deteljo, in kedar je deteljo gipsati. (J. Č. v Z.)

Odgovor: Gipsanje pomaga le po dobro gnojenih zemljiščih. V tem slučaju je dobro, hitro po žetvi po mladi detelji potrositi gipsa. Če je pokazalo, da gips dobro stori, ponovi

se gipsanje spomladi po vsaki košnji. Po zimi naj se deteljišča škrope z redko gnojnico, s kratkim hlevnim gnojem, s kompostom ali pepelom pa natrosijo.

Vprašanje 15. Imam vola, ki ščije kri, in sicer ne same, ampak pomešano s scalnico. Kaj je vzrok tej bolezni, in ali se da od nje ozdraviti? (Fr. Z. v T.)

Odgovor: Krvomočnosti je kriva krma. Ako vol použije veliko igličevja smerekovega, jelkovega ali hrastovega i. t. d., ali če je krmljen s kislimi travami z mokrih senožeči, pokaže se ta bolezen. Hud sunek ali udarec na ledvico jo provzroči. Bolezen traja 1 do 3 tedne, in navadno žival tudi ozdravi, kakor hitro prenehajo vzroki. Drugače pa pritisne vranična vnetica, moči ponehajo, žival oslabi in pogine. Domače zdravilo proti krvomočnosti je kislilo mleko, katerega dajate volu po 3 do 5 litrov na dan. Ako je vol uže zelo oslabel, priporočamo Vam poklicati živinozdravnika.

Gospodarske novice.

* Današnje številko dobodo brez izjeme vsi lanski udje kmetijske družbe ter naročniki „Kmetovalčevi“. Kdor ne misli ostati to leto ud ali naročnik, naj lista nikar ne vrača, prihodnjo številko dobodo i tako samo oni, kateri so plačali letnino, oziroma naročnino za to leto. Tiste pa, ki ostanejo udje, oziroma naročniki to leto, a niso še plačali letnine ali naročnine, pa prav nujno prosimo, naj to store prav gotovo v drugi polovici meseca januarija.

* Na razglas zaradi družbenega drevja med uradnimi vestmi posebno opozarjamo vse družabnike ter jih prosimo, da se strogo po njem ravnaajo. Na vsa naročila, ki bodo došla prepozno, oziral se bode odbor le toliko, kolikor bode zaloge.

* Kmetijska družba kranjska uže o pričetku leta lepo napreduje. Ob novem letu je ogromna večina udov uže plačala letnino, do danes ni še pet udov odstopilo, pač pa jih je blizu sto pristopilo, in zopet se snujeta dve podružnici, in sicer ena v Grahovski fari na Notranjskem, ena pa na Vidmu pri Laščah za Velikolaški sodni okraj.

* Nova pravica udov c. kr. kmetijske družbe kranjske. V zadnjem času se je prav pogostokrat pripefilo, da so družbeni udje zahtevali, da bi smeli med odgovori na vprašanja, med gospodarskimi novicami ali kje drugje v listu objavljati, da imajo eno ali drugo reč na prodaj, ali pa da je žele kupiti. Med inserate devati svojih objav pa zaradi stroškov vender niso marali. Da se odslej tudi tej želji č. udov ustreže, ukrenil je glavni odbor, narediti med inserati poseben predal za „mala naznanila“, v katerem ima vsak ud kmetijske družbe pravico, na leto dvakrat in sicer brezplačno prijaviti kako objavo, tikajočo se gospodarskega prometa. V to svrhu so vsakemu odmerjeni po dve vrstici za vsako objavo. Vsak ud sme torej dvakrat eno in isto reč prijaviti, ali pa dve reči, vsako po enkrat. Za vrste, kar jih je več nego dve, plačati je za vsako v vsakem natisu po 5 kr., neudje pa plačajo od vsake vrste za vsak natis po 5 kr. S to naredbo ustreže družba z ene strani svojim udom, z druge strani pa upa oživiti medsebojen promet med našimi gospodarji. Objave v „Kmetovalci“ so pa gotovo zelo uspešne, ker je list med vsemi slovenskimi listi najbolj razširjen, in to po vseh slovenskih pokrajinah.

* Ogenj je nastal v noči od 6. na 7. januarija t. l. v poslopji podkavske šole, ki je lastnina naše družbe. Kakor kaže vse, zanetil je nekdo iz zlobnosti. Pogorela je streha ob Poljanski cesti nad kovačnico in ž njo precej slame. Poslopje je bilo pravilno in primerno zavarovano, zato družba ne bode trpela ravno velike škode.

* **Podkovska šola.** V družbeni podkovski šoli vršile so se dne 29. in 30. decembra 1890. leta skušnje iz podkovstva pred izpraševalno komisijo. Za člane komisije imenovala je c. kr. deželna vlada dr. vit. Bleiweisa Trsteniškega, c. kr. okr. živinozdravnika Perdana in učitelja Šlegla. Kovačev brez šole bilo je 12, izmed teh je eden, ki je l. 1886. pri skušnji propal, ponavljal skušnjo. Po narodnosti bilo je 11 Slovencev in 1 Nемеc (9 kranjskih, 3 štajerski Slovenci). Učencev podkovske šole bilo je v drugem tečaju 7, in sicer 6 Kranjcev, 1 štajerski Slovenec. 4 učenci so dobivali podpore od vis. c. kr. ministerstva za poljedelstvo, 3 so se izsolali ob svojem. Vsi učenci so napravili skušnjo iz podkovstva z dobrim uspehom. Pouka o ogledovanju klavne živine in mesa udeležili so se le 3 učenci in se o tem predmetu dobro izvežbali. Vodstvo podkovske šole je pa odredilo, da se morajo v prihodnje vsi učenci podkovske šole udeleževati pouka o ogledovanju klavne živine in mesa, ker manka pripravnih mesogledcev po deželi. Oprošeni bodo pouka le oni, ki ne znajo dovolj brati in pisati. Naslednji učenci so se za kovače izvežbali v zadnjem tečaju: Matičič Matevž iz Brezja pri Cerknici, Jerina France iz Bistre pri Vrhniki, Vintar Anton iz Bistre pri Vrhniki, Herle Janez iz Kota v Ljubljanski okolici, Langenvalter Ignacij iz Godoviča pri Logatci, Dovjak Jurij z Dobrove pri Ljubljani, Antloga Jarnej iz Gotovlja pri Žaleci na Štajerskem. Za mesogledce so se izvežbali učenci Matičič, Langenvalter in Antloga.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 3. januarija 1891.

Ker je bilo na dnevnem redu posvetovanje o izvršilni naredbi k zakonu o povzdigi živinoreje, prišla sta k seji visokorodni gospod deželni predsednik baron Winkler in referent o kulturnih rečeh pri c. kr. deželni vladi gospod vladni svetnik Dralka.

Posvetovanje je vodil družbeni predsednik gospod cesarski svetnik Murnik, navzoči so pa bili podpredsednik gosp. Jos. Fr. Seunig in odborniki gg. Detela, Lenarčič, Ogorevec, Povše, Robič, Šiška, Witschl, dr. pl. Wurzbach in tajnik Gustav Pirc.

Odbor se je v obširni, nad dve uri trajajoči debati posvetoval o izvršilni naredbi, o kateri govorimo na drugem mestu.

Zarad pozne ure je odbor potem samo še ukrenil dati Bohinjski podružnici podpore v nakup dveh beljanskih bikov, ter je vzprejel naslednje gospodarje za družabnike:

Blažan Marija, posestnica v Begunjah; Strgulec Ivan, trgovec in posestnik v Begunjah; Škerlj Uršula, posestnica v Begunjah; Lovko Jera, posestnica v Begunjah; Meden Josip, posestnik in gostilničar v Begunjah; Meden Josip, p. d. Kržič, posestnik v Begunjah; Janc Janez, posestnik in župan v Begunjah; Puntar Jarij, posestnik na Uncu; Šlajner Andrej, posestnik v Slivcah; Gnjezda France, posestnik na Uncu; Lomšek Simon, učitelj v Cerkljah pri Krškem; Železni Alojzij, kaplan na Boh. Bistrici; Jerše Ivan, posestnik v Žužembregu; Gril Matija, c. kr. okrajni glavar v Litiji; Oblak Jurij, okr. zdravnik v Litiji; Tura Lovro, posestnik v Litiji; Mešek Josip, posestnik in župan v Litiji; Bric Janez, posestnik v Litiji; Selan J., usnar na Bregu; Watrak Vincencij v Šmartinu pri Litiji; Pollan Vencel, grajšč. oskrbnik na Vagensbergu; Mandelj Janez, kovač in živinozdravniški pomočnik v Šmartinu pri Litiji; Rus Janez, posestnik v Šmartinu pri Litiji; Kraševc Matevž, pekovski mojster in gostilničar v Šmartinu pri Litiji; Breznikar Janez, mesar in posestnik v Šmartinu pri Litiji; Perme Matevž, posestnik v Mali Kostrelnici; Rupar Jurij, trgovec v Zavrstniku; Planinšek Ignacij, gostilničar v Zavrstniku; Bartelj Ivan, učitelj v Šmartinu pri Litiji; Šimenc Franc, posestnik v Dolu; Prijatelj Ivan, trgovec v Šent Janžu; Simončič

Ivan, posestnik na Griču; Kovač Fran, učitelj v Zatičini; Košmelj Luka, posestnik v Železnikih; Kromar Ivan, posestnik v Dolenji Vasi; Mavrink Ivan, kaplan v Mokronogu; Pele Ivan, kaplan v Šent Rupertu; Avsee Anton, posestnik in trgovec v Igavasi; Čop Miha, posestnik na Blejski Dobravi; Benkovič Valentin, posestnikov sin v Kamniku; Banič Fran, ekonom na Hrvatskem Brodu; Vidmar Matija, posestnik na Kobiljaku pri Št. Lambertu; Debelak Ivan, učitelj v Šmarji pri Jelšah; Palčar Anton, posestnik v Vel. Račni; Torčič Josip, posestnik v Preserjih; Zarnik Anton, posestnik in vinski trgovec v Krtini; Pleteršnik Makso, c. kr. profesor v Ljubljani; Svetina Anton, posestnik in župan v Žirovnici; Bregar Jože, posestnik v Znojilih; Grašič Janez, posestnik na Govniku; Godec Jarnej, posestnik v Ilovi Gori; Drenik Fran, posestnik v Ljubljani.

Razglas

zarad oddaje družbenega drevja pomladi l. 1891.

Na podstavi sklepa družbenega občnega zbora z dne 26. oktobra javi podpisani odbor nastopne naredbe glede oddaje družbenega drevja pomladi l. 1891, ter izjavlja, da se bode strogo in brez izjem držal teh naredeb.

1.) Zaradi vzdržavanja reda v družbenih računih, zlasti kolikor so v zvezi s pobiranjem letnine, dalje zaradi zljajšave dela pisarniškega osobju, ki je itak preobloženo, oddajalo se bode drevje iz družbene drevesnice le pomladi.

2.) Vsaka podružnica mora naznaniti najkasneje do 15. januarija vsakega leta, ali zahteva za svoje ude brezplačno sadnega drevja ali ne.

3.) Podružnica, katera zahteva drevja brezplačno, mora celo letnino dotičnega uda, ki prejme to drevje, oddati glavnemu odboru.

4.) Vsak ud mora dobiti od družbe, seveda ako zahteva, štiri drevesa, in sicer brezplačno, ako podružnica tako ukrene, drugače proti plačilu 25 kr. za vsako drevo.

5.) Do 15. februarija vzprejema odbor zglasitve za ono drevje, katero je dolžan dati.

6.) Ker pa je očitno, da bode preostajalo drevja, vzprejema odbor od 15. februarija do 1. marelja od udov naročila na drevje nad gori določeno število, in sicer po 25 kr. eno. Po razmerji zaloge in naročil odkazalo se bode vsakemu naročniku razmerno število dreves. O številu prisojenega drevja bode odbor precej po 1. marelju poročal naročniku, da si ve o pravem času, če treba, drugod naročiti drevja.

7.) Od 1. marelja dalje sme odbor zvrševati vsa naročila, ako je še kaj zaloge, in sicer v redu, kakor naročila dojdejo. Cena 1 drevesu za neude je 40 kr.

8.) Navedene cene veljajo za drevje brez zavoja in brez voznine. Dovažanje na kolodvor oskrbuje odbor. Za drevje, katero mora odbor dati, to je udu po 4 drevesa, ni računati zavoja, za drevje nad to število, ako odbor zavoj priskrbi, pa je plačati za to delo po 3 kr. od drevesa.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Ivan Murnik l. r.,
predsednik.

Gustav Pirc l. r.,
tajnik.

Seme ruskega lanu.

C. kr. kmetijska družba kranjska bode tudi letos naročila semena pravega ruskega lanu iz Rige na Ruskem. Kdor hoče dobiti kaj tega semena, naj se kmalu zglesi ustno ali pismeno v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3. Naročnik mora nekaj za aro priložiti, da ob svojem času gotovo pride po naročeno seme. Stari mernik semena bode stal okoli 3 glđ. 50 kr.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

INSERATE

„sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmetkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Pri velikem denarnem zavodu dobi

zaslужka

vsakdo, ki živi na kmetih in se ne plaši resnega dela. Ponudbe pošiljajo naj se v zaprtih pismih z nadpisom: «resno delo» upravništvo tega lista. (3-1)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatga in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlabnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotilnega drevja in grmovja, drevja (8-1) za drevorede itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vseh vrst sadja.

Cenike je dobiti zastoj in franko.

DELAVCE

išče grajsčina Rakovnik na Dolenjskem.

Stanovanja so pripravljena za posameznika, kakor tudi za cele družine. Podrobnosti se poizvedo pri oskrbništvu grajsčine Rakovnik, pošta Št. Rupert. (4-1)

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani na Bregu št. 12

se priporoča sl. občinstvu v izvršitev vseh tiskarskih del, kot: knjige, brošure, okrožnice, naslove na pisma, pisma, kuverte, račune, vizitnice, cenike, jedilne liste, programe za veselice, naznanila (plakate), itd. itd.

Tudi izvršuje edina v Ljubljani litografska dela v eni ali večih barvah. (11-1)

Vse po najnižji ceni okusno in hitro.

V zalogi ima mnogo knjig za mladino ter razne muzikalije.

Cenik se pošlje zastoj in poštne prasto.

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

Dr. J. Bleiweis: Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati. Cena 50 kr.

" " " Nauk klavno živino in meso ogledovati. Cena 20 kr.

Gustav Pire: Mlekarstvo. Cena 10 kr.

" " " Vrtnarstvo. Cena 1 gld., za ude 75 kr.

L. Porenta: Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. Cena 10 kr.

Adolf Trientl: Stelja in gnoj. Cena 10 kr.

W. Schleicher: Živali kmetijstvu in gozdarstvu koristne. Cena 10 kr.

M. Rant: Opis najnavadnejih, sadjereji škodljivih mrčesov. Cena 10 kr.

Dr. Simon Strupi: Žininozdravništvo. Cena 1 gld. 80 kr.

Naročene knjige pošilja kmetijska družba po poštne povzetji, kedor pa denar naprej pošlje doda naj tudi znesek za pošt.

Jajca za valenje

od pravih Brahma-kokoši eno po 15 kr.; od Holandeev, črnih, z velikim belim čopom eno jajce 15 kr.; od Houdan po 15 kr.; od štajerskih kokoši po 10 kr.; od sedmograških golovratev po 15 kr.; od kodrov po 10 kr.; od pritlikovcev po 30 kr.; od pravih velikih, štajarskih rae po 15 kr. eno jajce. Jaz razpošiljam jajca za valenje le od čisto krvnih živali, ki so bile uže večkrat premovane, in jamčim kakor si bodi za čisto krvnost plemena.

Makso Pauli in Köflach,

(Štajarsko.)

(14-1)

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetelni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (7-1)

RAZGLAS

gospodarjem, ki želijo semena ruskega lanu.

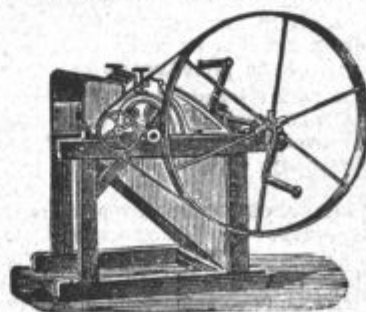
Družba kmetijska kranjska bode prihodno spomlad zopet v stanu, gospodarjem našim pravo seme ruskega (rigajskega) lanu iz državne podpore po nižji ceni dati, kakor je drugod na prodaj. Da pa odbor ve, koliko naj naroči semena, zato vabi gospodarje, kateri želijo tega lanu, ki v vsem prekosi naš domači in vsak drug lan naj se precej zglase pismeno ali ustno, v pisarni kmetijske družbe, da odbor zve, koliko naj semena naroči. Naročilom je pridjati nekaj za aro. (9-1)

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinarstvo!

Stiskalnice in mline za oljke
Stiskalnice za grozdje in sadje
ter trtne škropilnice
Grozduie in sadne mline

najnovješe se
stave in v
vseh veli-
kostih.

mlatilnice, žitočis-
tilne stroje, gepelje,
sejalne stroje, za
turšico robkati,
pluge itd. itd.

Šušilnice za sadje
in zelenjad

Šušilnice, izvrstne ter
ceno in vsake vrste po
fabriških cenah.

IG. HELLER, Dunaj (Wien), Prater-
strasse 78.

Cenike in dobre svete na zahtevanje zastoj.

(6-1)

Prekupci dobe znižane cene.

Iščejo se dobri zastopniki, kateri se dobro plačujejo.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Nematje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Plemene bibe švicke pasme ima vedno naprodaj Ivan Baumgartner, grajščak na Fužinah pri Ljubljani. (1)

Ovna frizijskega plemena, eno leto starega, prodaja Josip Lenarčič na Vrhniki. (2)

Sadno drevje vseh vrst in v vsih oblikah je dobiti pri Franu Ogorevcu v Brežicah. (3)

Železino in gospodarsko orodje prodaja po najnižih cenah Andrej Druškovič v Ljubljani. (4)

Za zavarovanje proti ognju se priporoča zavarovalna banka „Unio Catholica“ v Ljubljani. (5)

Zdravila za ljudi in za živino je dobiti vedno sveža pri lekarnarju Ljudevitu Grečlu v Ljubljani. (6)

Banka „Slavija“

sprejme nekoliko stalnih zastopnikov. Rodoljubi, ki so si zvesti, kako važno je za naš narod, da se povsodi ravnamo po gestu «svoji k svojim!» in imajo voljo delovati v tem zmislu, blagovolé naj se oglasi pri **generalnem zastopu** banke „Slavije“ v **Ljubljani**, kateri uraduje v lastni hiši bankinej v Gospodskih ulicah številka 12. (2—1)

NOVA SOČA

največji politiški tednik slovenski, izhaja vsak petek v Gorici. Po dvakrat na mesec je njenim naročnikom brezplačno priloženo tudi

✻ „GORICA“ ✻ (5—1)

list za trgovino, obrtnijo in narodno gospodarstvo.

«Nova Soča» z «Gorico» vred stane za vse leto 4 gld. 40 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr. „Gorica“ se mora pa tudi posebej naročiti in stane za vse leto 1 gld.

Deteljno seme.

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme, ukrenila je posredovati tudi letos svojim udom nakup zanesljivega deteljnega semena.

Tisti udje, ki hočejo tedaj tako seme, naroče naj ga pri podpisani družbi, ter naj prilože vsaj polovico zneska, Družba naročila bude le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji, katera tako strogo postopa, da ne da spričevala, ako najde v semenu le eno predenično zrno.

1 klg. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji 80 kr., 1 klg. debelozrnate domače t. j. štajerske, rudeče detelje stoji 64 kr. Naročila se sprejemajo samo od udov.

Vreče in vožnji listi se ne zaračunajo.

Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati «poštenega» semena «brez predenice.» Ker je ponujano seme dvakrat čišteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku. Naročila je prijaviti (13—1)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

C. kr. priv.

„Assicurazioni Generali v Trstu“

(ustanovljena l. 1831.)

Poroštveni zaklad je štel 31. decembra 1889. l.	gld. 40.758.238-42
Družba je od pričetka do sedaj plačala škode	227.378.631-43
Dne 31. decembra 1889. l. je bilo v oddelku za življenje zavarovane glavnice	166.904.648-39
Premijski listi in premije, ki so za plačati v poznejših letih v oddelku za ogenj	23.544.053-22

Assicurazioni Generali zavaruje v nastopnih oddelkih:

- 1.) na življenje;
- 2.) proti škodi po ognju pri cerkvah, grajščinah, pristavah, hišah sploh, pri pohoštvu, raznem blagu, lesu, oglju v poslopih in na planem ter proti škodi po razdiranju in iznašanju, kakor tudi po streli in razpoku plina ali parnih kotlov.

Občnam, cerkvam, samostanom, dobrodelnim ustanovam, in grajščinam dovoli Assicurazioni Generali 20 % odbitka od navadne premije.

- 3.) proti škodi vsled vožnje na morju, rekah, kanalih, jezerih in na kopnem za blago, izdelke, ladje in za vrednostne pošiljatve po pošti;

- 4.) proti škodi na strtih zrealih in zrealnem steklu;

- 5.) proti telesnim nezgodam na račun l. občne avstrijske zavarovalne družbe na Dunaji;

- 6.) proti škodi po toči na pridelkah na račun «ogrske delničarske družbe za zavarovanje proti škodi po toči v Budapešti».

V oddelku za življenje jamčijo zavarovalni pogoji zavarovancu razven drugih prednost tudi tele:

po petletnem obstanku zavarovanja ne zgubi polica veljave tudi ob samomoru in dvoboju;

po triletnem zavarovanju ne more priti nezadolžena polica na noben način ob veljavo;

pravico do obnovljenja (v teku 3 mesecev) police, ki je vsled zamude plačilnih obrokov zgubila veljavo in to brez ozira na zavarovancevo zdravje;

omejitve ničevnih uzrokov samo na priznano goljufijo;

dolžnost in sicer do 15.000 gld.;

ravno tako tudi, če je brambovec ali rezervist poklican na vojsko in sicer do 50.000 gld.

Oddetek za življenje je popolnoma samostojen, ima svoje premoženje in je od drugih oddelkov tako ločen in nezavisen, da tudi zguba pri oddelkih za škodo po ognju ali vožnji nima na oddetek za življenje nobenega vpljiva.

Družba dovoli vse olajšajne, ki so mogoče ob določitvi premij in pri izplačanju škod, katere se hitro in v gotovini izplačujejo.

Glavni zastop je v Ljubljani

pri **C. TAGLIAPIETRU**
v Gradišah št. 4.

(10—1)